

Proloog

Krimpen aan de Lek, 10 april 2012, negen uur 's avonds. Vanaf de Ooster Lekdijk draaien vijf auto's met rechercheurs van de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD) en andere opsporingsambtenaren de Lekdreef op. Omwonenden kijken verstoord op. Wat moet zo'n konvooi hier en dan ook nog zo laat?

De verbazing is begrijpelijk. De Lekdreef, een smalle straat met aan weerszijden hoge heggen, is de as van een doorgaans rustige woonwijk. Niet zomaar een wijk, nee, een idyllische enclave voor beter gesitueerden. Geen puissant rijken, maar stuk voor stuk mensen die het in maatschappelijk opzicht hebben gemaakt. Medisch specialisten, wetenschappers, consultants, ondernemers, een tandarts: in strakke, vierkante Bauhausvilla's, in de jaren zeventig gebouwd op ruime kavels van soms wel tweeduizend vierkante meter – taxatiewaarde tussen de 500.000 euro en 1 miljoen euro –, schurken ze veilig en comfortabel tegen elkaar aan.

Er woont zelfs een heuse BN'er: strafpleiter en *gothic without a cause* Inez Weski. Zij bevindt zich in goed gezelschap. Buurman Erik Staal is sinds twee maanden ook een publiek figuur. Staal was ruim twintig jaar de baas van Vestia, de grootste woningcorporatie van Nederland. Eind januari 2012 werd bekend dat Vestia op omvallen stond door grootschalige speculatie in risicovolle renteverzekeringen (derivaten). Een affaire waarmee een bedrag was gemoeid van maar liefst 2,1 miljard euro. Oftewel een van de meest omvangrijke speculatieverliezen met derivaten ooit! Nog meer dan Nick Leeson, de man die Barings Bank deed omvallen. Mede op aandringen van de minister pakte Staal daarop zijn biezen. Toen niet lang daarna uitlekte dat diezelfde Staal bij zijn vertrek 3,5 miljoen euro had meegekregen als aanvulling op zijn pensioen, was hij binnen de kortste keren volksvijand nummer 1.

Om deze Erik Staal is het de rechercheurs te doen. Dankzij een klokkenluider vermoedt het om sinds een paar dagen dat er bij de handel in derivaten door Vestia ook op grote schaal is gefraudeerd. De voormalige Vestia-directeur zelf wordt niet verdacht. Maar mogelijk kan een huiszoeking bij hem nieuw bewijs opleveren in de fraudezaak.

Aan het eind van de Lekdreef houden de auto's stil. Een van de rechercheurs loopt naar het groene hek en drukt op de knop van de video-intercom. Tevergeefs. Huize Staal lijkt uitgestorven.

Hé, was dat de bel? Niet reageren, als het belangrijk is bellen ze nog wel een keer. Erik Staal ligt op bed, hij is moe en staart voor zich uit. Zomaar wat naar buiten kijken doet hij wel vaker. Al die plezier- en beroepsvaart die over de rivier glijdt, met op de achtergrond de molens van Kinderdijk: een inspirerend panorama, vindt hij nog steeds.

Maar deze tiende april valt het zicht tegen. Het miezert buiten. Een grijs wolkendek hangt al de hele dag als een grauwsluijer boven de Lek. Dat maakt zijn stemming er niet beter op. De vragen blijven zich aandienen. Een stroom waaraan maar geen eind lijkt te komen. Hoe heeft dit kunnen gebeuren? Waarom moet dit juist hém overkomen? En hoe in vredesnaam kan het dat hij het allemaal niet heeft zien aankomen?

Ruim twintig jaren, de beste van zijn leven, heeft hij zich ingezet om de sociale woningbouw naar een hoger plan te tillen. Eerst in Den Haag, later in Rotterdam en tot in de verste uithoeken van het land. Tal van vervallen stadswijken heeft hij gesloopt en weer opgebouwd, compleet met buurthuizen, scholen, gezondheidscentra en noem het allemaal maar op. Complete Vinex-wijken waren er nooit gekomen als Vestia er niet was geweest. Als er een beroep op hem werd gedaan, had hij zelden 'nee' verkocht. Tientallen noodlijdende collega-corporaties had hij de helpende hand geboden.

Zijn missie is geslaagd: Vestia is of beter gezegd was een succesverhaal. Als leider van die club mocht hij dat succes graag uitdragen. Intern: de 'Vestianen', de geuzennaam waarmee hij en zijn

medewerkers zich tooiden, hadden hem op handen gedragen. Ook projectontwikkelaars en lokale bestuurders waren met hem weggelopen, van Adri Duivesteijn, begin jaren negentig wethouder Volkshuisvesting in Den Haag, tot Marco Pastors, van 2002 tot 2005 wethouder fysieke infrastructuur in Rotterdam.

Wacht, hoorde hij daar nu stemmen ín huis? Het leken wel mannenstemmen. Dat is onmogelijk. Hij is alleen thuis, Anita, zijn vrouw, komt pas later. Dit is vast ergens buiten of bij de burens. Gewoon negeren.

Oké, het is hem bij Vestia niet altijd even goed vergaan. Toen een aantal jaren geleden in alle kranten stond dat hij met zijn inkomen van bijna een half miljoen euro tot de grootverdieners in de semipublieke sector behoorde, ging zijn naam publiekelijk door het slijk. Tot in de Tweede Kamer was er schande van gesproken. Een gotspe natuurlijk. Dat salaris was een publiek geheim. Bovendien: hij had er toch niet om gevraagd! De commissarissen vonden dat hij het verdiende. Eerlijk gezegd was hij het daar wel mee eens. Dankzij hem was het zieltogende Gemeentelijk Woningbedrijf Den Haag in nog geen tien jaar tijd omgetoverd tot de grootste en best presterende woningcorporatie van het land. Vestia deed niet onder voor menig projectontwikkelaar of vastgoedbedrijf. En daar werd de top goed betaald. Dan hoefde hij het toch niet voor minder te doen?

Goede leiders zijn nu eenmaal schaars, helemaal in corporatieland. Vestia is toch een soort rolmodel – het Feyenoord of, nee, nog beter, het Ajax van de sociale woningbouw en hij, Erik Staal... de Louis van Gaal. Geprezen en verguisd. Zo gaat dat nu eenmaal in dit land. Het maaiveld is de maat; wee degene die daarboven uitsteekt.

Een ding is zeker: hém valt niets te verwijten. Ze kunnen moeilijk verlangen dat hij tot in detail van al die verschillende derivaten weet welke risico's eraan kleven. Daarvoor had hij nu juist een kasbeheerder in dienst. Dat diezelfde *treasurer*, nota bene al ruim vijftien jaar één van zijn naaste vertrouwelingen, klaarblijkelijk heeft

gefraudeerd, is verschrikkelijk, maar ook daarin treft hem geen blaam. Tegen fraude is niets en niemand opgewassen.

Weer stemmen, weer voetstappen. Binnen dit keer, geen twijfel mogelijk. Inbrekers? Nee, die maken niet zoveel lawaai, bovendien: dan zou het alarm zijn afgegaan. Maar als het geen dieven zijn, wie dan wel? Komen ze hem dan toch halen? Dat nooit, die vernedering blijft hem bespaard! Snel glipt hij uit de slaapkamer naar zijn kantoor. Maar goed dat hij die ruimte een paar jaar geleden heeft laten verbouwen tot *safe room*. Dat vonden veel mensen misschien overdreven, hij was er maar wat blij mee. Zeker nadat hij eind jaren negentig thuis op een doordeweekse avond door een stel *bikers* met leren vesten en imponerende *colors* was bedreigd.

Snel draait hij de deur op slot. Net op tijd. Er wordt geklopt.

‘Politie! Wilt u opendoen?’